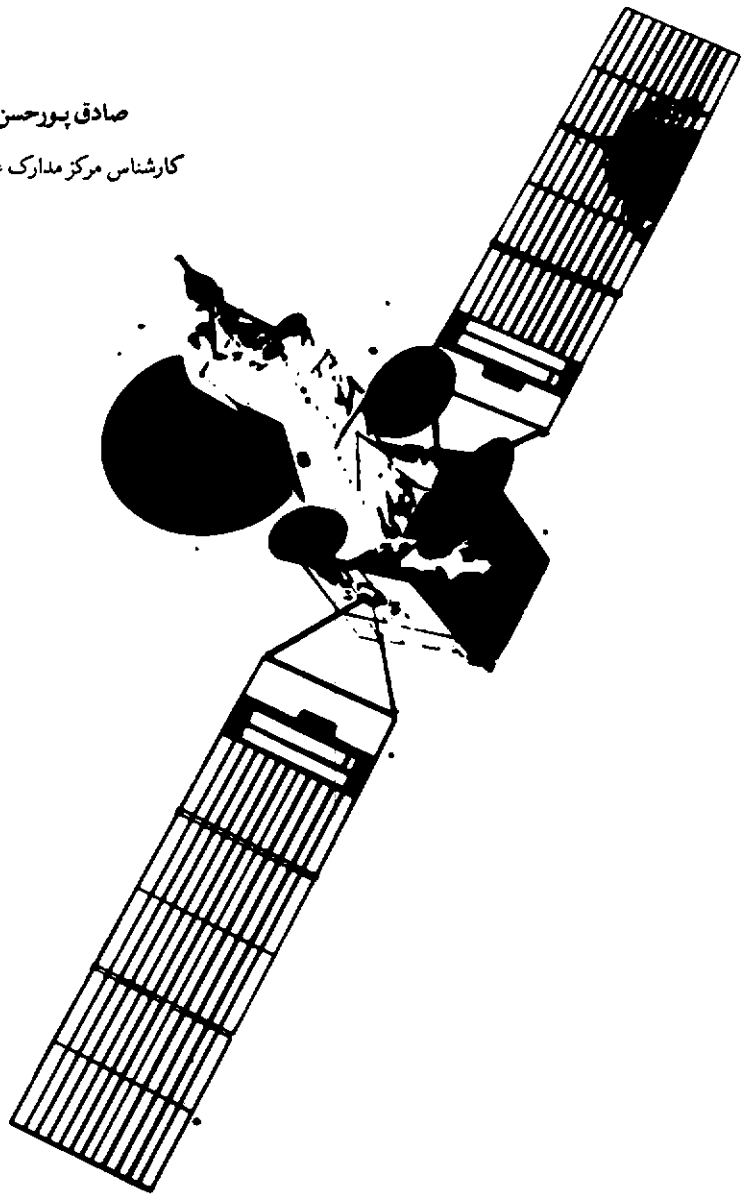

نظام بین‌المللی اطلاعات پایاندها (ISDS)

صادق پورحسین طنابچی
کارشناس مرکز مدارک علمی ایران

از آنجا که نشریات ادواری یا پایاندها در امر تحقیق از اهمیت زیادی برخوردارند، گردآوری نشریات و امکان دستیابی سریع به آنها ضرورت پیدا می‌کند. همچنین شناخت عنوان صحیح هر نشریه و محل نگهداری آن کمک به دسترسی سریع پژوهندگان است. آنچه در تهیه فهرستهای مشترک می‌تواند کمک مؤثری در تشخیص هر نشریه باشد عنوان صحیح و یکسان آن و شماره استاندارد بین‌المللی پایاندها^۱ است که این هر دو شناخت و تشخیص هر نشریه را تسهیل می‌کند.

به همین منظور با تحقیقاتی که از سال ۱۹۶۷ شورای بین‌المللی اتحادیه‌های علمی (ICSU) و یونسکو انجام دادند، نظام بین‌المللی اطلاعات پایاندها^۲ پا گرفت. در راهنمای این نظام توصیه‌هایی شده است که یکی از آنها چنین است: «برای استقرار نظام هماهنگ‌سازی استناد به مجله‌های علوم و تکنولوژی باید دفتر ثبت بین‌المللی ادواریهای علمی بنیاد گردد».^۳ این دفتر جهانی در حال حاضر مشغول کار است و کنترل بین‌المللی پایاندها را از طریق یک مرکز بین‌المللی با همکاری مراکز منطقه‌ای و ملی یک نظام متمرکز برای نگهداری اطلاعات استاندارد شده پایاندها، مانند عنوان شاخص، عنوان خلاصه آنها، ایجاد کرده است.

در این بررسی سعی شده است، ابتدا این نظام معرفی گردد، سپس پایگاه اطلاعاتی نظام شرح داده شود. بالاخره سابقه و پیشینه شماره استاندارد بین‌المللی در ایران و نقش مراکز ملی و نیز سازمانی که مسئولیت واگذاری شماره استاندارد بین‌المللی پایاندها را باید در ایران به عهده بگیرد مورد بررسی قرار گرفته است.

در متون کتابداری و اطلاع‌رسانی به زبان فارسی نوشته‌ای که به طور مستقل درباره «نظام بین‌المللی اطلاعات پایاندها» پرداخته باشد،

وجود ندارد. تنها در چند مقاله اشاره‌های کوتاهی به این مطلب شده است.

برای انجام این بررسی، علاوه بر اسناد و مدارک مرتبط پیشین، از نشریات ادواری که در ایران منتشر می‌شود نیز استفاده شده است.

تاریخچه ISDS

در شانزدهمین کنفرانس عمومی یونسکو تصمیم گرفته شد که «نظام بین‌المللی اطلاعات پایندها» به عنوان یکی از طرحهای بزرگ در چارچوب برنامه نظام اطلاعات علمی و فنی جهانی (یونی سیست)^۴ ایجاد شود. با توافق میان دولت فرانسه و یونسکو، یک نظام بین‌المللی مستقل در پاریس تأسیس گردید و طراحی نظام، تأسیس و همکاری شبکه به آن سپرده شد.^۵

دبیرکل یونسکو کشورهای عضورا به ایجاد مراکز ملی و منطقه‌ای دعوت کرد تا مسئول پایندهای منتشر شده در کشور متبوع خود باشند. نهایتاً این اقدامات منجر به ایجاد یک شبکه بین‌المللی، با مراکز فعال گردید، که دارای مسئولیت مشترک برای ایجاد و نگهداری بانک اطلاعات کامپیوتری جهت شناسایی پایندهاست.

ISDS سازمانی بین‌الدولی است که به عنوان شبکه‌ای کارکردی با یک مرکز

ISDS سازمانی بین‌الدولی است که به عنوان شبکه‌ای کارکردی با یک مرکز بین‌المللی مستقر در پاریس و تعدادی مراکز ملی و منطقه‌ای واقع در کشورهای گوناگون فعالیت می‌کند.

بین‌المللی مستقر در پاریس و تعدادی مراکز ملی و منطقه‌ای واقع در کشورهای گوناگون فعالیت می‌کند. مرکز بین‌المللی ISDS مسؤل تعیین ISSN و کنترل و هماهنگی فعالیتهای مراکز ملی و منطقه‌ای به منظور نگهداری و توسعه یک نظام بین‌المللی است.

هدفهای ISDS

هدف اصلی ISDS ثبت پایندهای سراسر جهان است، که شامل اطلاعات ضروری و اساسی به منظور تشخیص و کنترل کتابشناختی پایندهاست. هدفهای ISDS از این قرار است: — توسعه و نگهداری دفتر بین‌المللی پایندها؛

— تعریف و ترویج استفاده از کد (نشانه) استاندارد (ISSN)؛

— تسهیل بازیابی اطلاعات علمی و فنی پایندها؛

— قابل دستیابی کردن این اطلاعات به صورت جاری؛

— ایجاد شبکه ارتباطات بین کتابخانه‌ها، خدمات اطلاعات منابع دست دوم، ناشران پایندها و سازمانهای بین‌المللی؛

— ترویج و تشویق استانداردهای بین‌المللی توصیف کتابشناختی (ISBD)^۶، چگونگی ارتباط و مبادله اطلاعات در حوزه پایندها.

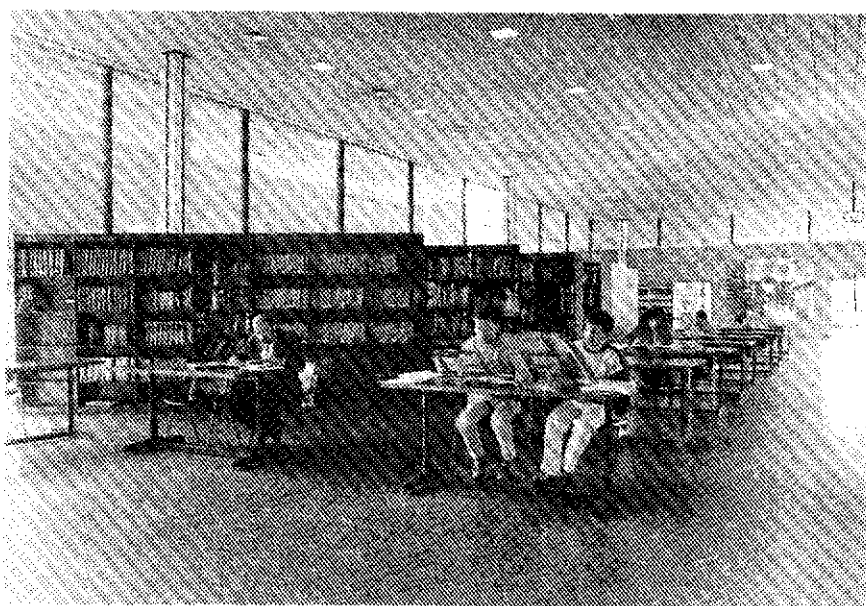
برای رسیدن به این هدفها، ISDS مسئولیت ایجاد و نگهداری شبکه‌ای از مراکز ملی، منطقه‌ای و بین‌المللی را عهده‌دار است. هرکدام از این مراکز دارای یک پایگاه اطلاعاتی از شماره‌های مشخص کننده و منحصر به فرد تمام پایندهایی است که در کشوری یا منطقه‌ای منتشر می‌شود. رکوردها از تمام مراکز به فایل بین‌المللی و اشاعه آن گزارش می‌شوند. چنین نظمی به این معنی است که اطلاعات پایندها می‌تواند به طور اشتراکی مورد استفاده مؤسسات شرکت کننده قرار گیرد و اطلاعات را به طور وسیع در دسترس قرار دهد.^۷

ساختار سازمانی ISDS

ISDS سازمانی بین‌الدولی است و به عنوان شبکه مراکز ملی و منطقه‌ای فعالیت می‌کند. این شبکه توسط مرکز بین‌المللی مستقر در پاریس هماهنگ می‌گردد. مسئولیت تأسیس و ایجاد مراکز ملی با دولتهاست. هرگاه کشوری بخواهد به ISDS ملحق گردد، باید رسماً از طرف دولت مربوط مکاتبه شود.

معیارهای اصلی برای تعیین و انتخاب سازمانی که وظایف یک مرکز ملی را انجام دهد از این قرار است:

- دسترسی به تمام نشریات جدیدی که در کشور منتشر می‌شود و نیز دسترسی به مجموعه‌های بزرگ و عمده پایندها؛
- داشتن امکان ایجاد ارتباط و همکاری با ناشران پایندها و توزیع کنندگان و کتابخانه‌ها و خدمات اطلاع‌رسانی؛
- فعالیت به عنوان کانون ملی در سیاستهای ملی و در ارتباط با پایندها.^۸

در حال حاضر بیش از ۵۰ مرکز ملی و ۲ مرکز منطقه‌ای در سراسر دنیا وجود دارد. مراکز ملی مسئولیت تعیین ISSN برای پایندهایی که در کشور متبوع منتشر می‌شود و ایجاد و نگهداری رکوردهای برابر را به عهده دارند. مرکز بین‌المللی مسئول پردازش پایندهای منتشر شده توسط سازمانهای بین‌المللی یا کشورهایی است که هنوز در آنها مرکز ملی وجود ندارد. کلیه شماره‌های ISSN که واگذار شده و رکوردهای برابر ISDS وارد پایگاه اطلاعات بین‌المللی می‌گردد، و توسط مرکز بین‌المللی کنترل و نگهداری می‌شود.

شماره استاندارد بین‌المللی پایندها (ISSN)

مبادله اطلاعات پایندها در بین نظامهای کامپیوتری سازمانها و مراکز اطلاع‌رسانی در سطح جهان ضرورت تعیین نشانه استاندارد بین‌المللی را آشکار ساخت. در سال ۱۹۶۸ سازمان بین‌المللی استاندارد^۱ با توجه به اهمیت اطلاعات کتابشناختی یکسان در سراسر دنیا و با علم به اینکه پایندها به هر زبانی که باشند بایستی همواره به یک شکل معرفی شوند، و نیز حجم فراوان انتشارات و لزوم بازیابی آسان و سریع آنها، مطالعاتی انجام داد و شماره استاندارد بین‌المللی پایندها را پیشنهاد کرد. ISSN از ۷ رقم و رقم هشتمی که رقم

فهرستهای مشترک نتیجه توجه و تلاش مشترک مؤسسات مختلف برای استفاده اشتراکی از منابع بکدیگر است.

کنترل‌کننده است تشکیل شده و هر چهار رقم با یک خط تیره جدا می‌شود. برای جلوگیری از هرگونه اشتباه، خود ISSN در سمت چپ رقمها قرار می‌گیرد. کد نشان‌دهنده کشور انتشاردهنده نشریه قبل از ISSN درج می‌شود که به عنوان شاخص اضافی است. مثل UK ISSN 1234-5679

کار نظام ISSN با اختصاص شماره به ۷۰,۰۰۰ عنوان نشریه در پایگاه اطلاعاتی شرکت بوکر^۱ آغاز شد، و با پایگاه اطلاعاتی پایندها^{۱۱} ادامه یافت. در هم کرد بیست ساله ۱۹۵۰-۱۹۷۰ نشریه NST ۲۲۰,۰۰۰ شماره ISSN را به خود اختصاص داد. این دو پایگاه اطلاعاتی به عنوان نقطه شروع ISSN مورد استفاده قرار گرفت.^{۱۲}

جهت واگذاری شماره ISSN به یک پایندها، این نظام بین‌المللی پایندها را چنین تعریف کرده است: «نشریه‌ای چاپی یا غیرچاپی که در فواصل متوالی منتشر شود و با

تاریخ و شماره مشخص شده باشد و انتشار آن تا مدت نامعینی ادامه یابد».^{۱۳}

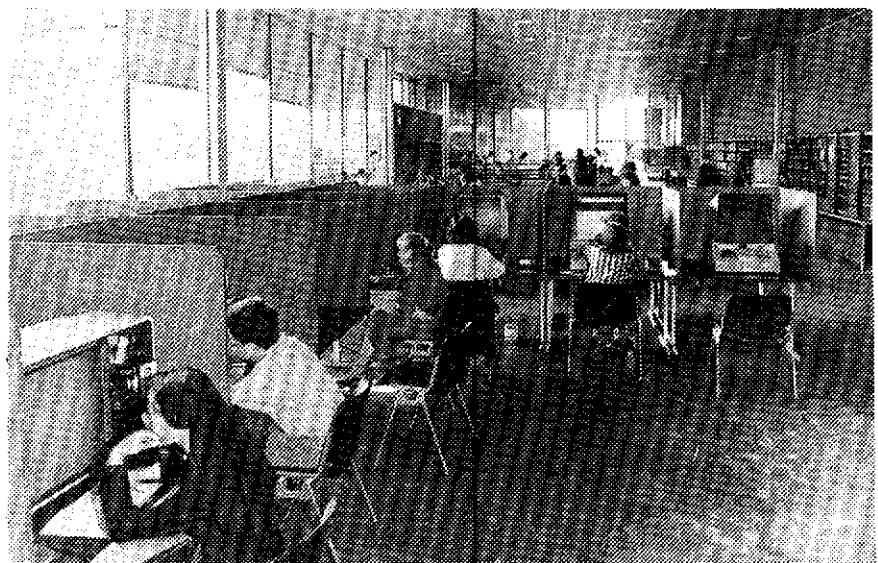
ISSN وسیله‌ای است جهت ارتباط اطلاعات اساسی درباره عنوان پایندها با کمترین اشتباه، همچنین در سفارش و پرداخت، کنترل سیاه‌برداری، چکیده‌نویسی و نمایه‌سازی مورد استفاده قرار می‌گیرد. در کتابخانه‌ها، ISSN در کارهایی نظیر فراهم‌آوری، پیگیری، صحافی، ثبت، قرار دادن در قفسه، فهرست‌نویسی اشتراکی، امانت، امانت بین‌المللی و بازیابی تقاضاها به کار می‌رود.

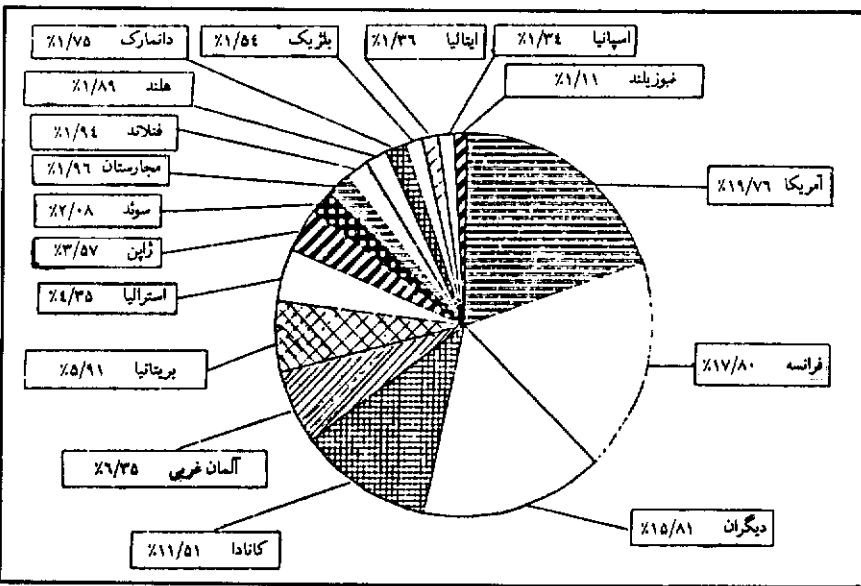
برای گرفتن شماره ISSN می‌توان از طریق مرکز ملی یا منطقه‌ای یا مرکز بین‌المللی ISDS اقدام نمود. برای این منظور باید اطلاعات کامل پایندها و یک رونوشت از صفحه عنوان و روی جلد نشریه را به مرکز بین‌المللی فرستاد. جهت ثبت و گرفتن شماره ISSN پولی دریافت نمی‌شود. در صورت تغییر عنوان پایندها، عنوان جدید پایندها شماره ISSN جدیدی می‌گیرد. در سالهای اخیر شماره ISSN بخشی از کدهای ستونی^{۱۴} جهت شناسایی نوری پایندها شده است.

پایگاه اطلاعاتی ISDS

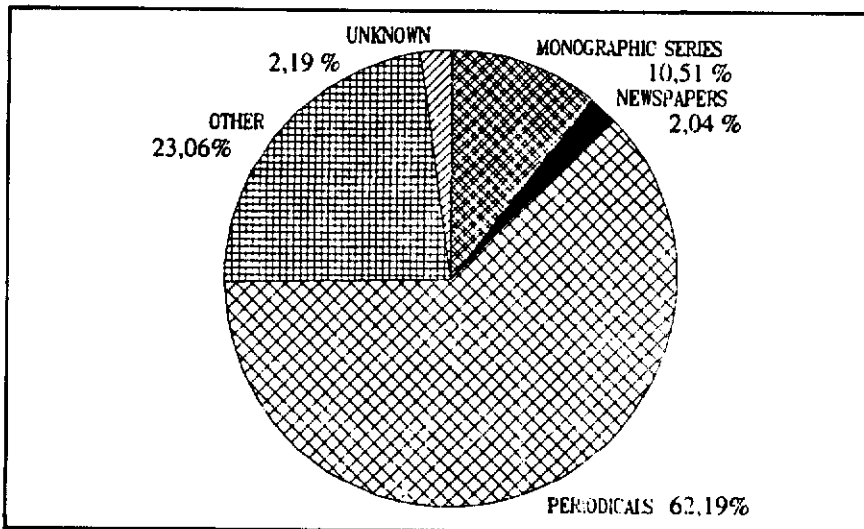
کار عمده ISDS شناسایی، ثبت و شماره‌گذاری پایندهاست. ISDS بدون توجه به کشور انتشاردهنده، زبان، محتوی یا وضعیت پایندها یک شماره ISSN تعیین می‌کند. وقتی شماره ISSN تعیین گردید، در واقع اطلاعات کتابشناختی یکسانی برای پایندها ایجاد شده است. شناسنامه هر پایندها شامل ۳۰ عنصر اطلاعاتی است که بعضی الزامی و برخی اختیاری است.

دو عنصر عمده رکوردهای ISDS شماره ISSN و عنوان شاخص است. عنوان شاخص، عنوان پایندها بر اساس استانداردهای ISDS است که هر پایندها را منحصر به فرد و مشخص می‌کند. در بیشتر موارد عنوان پایندها اگر ابهامی نداشته باشد عنوان شاخص قرار می‌گیرد. گاهی عنوان شاخص عنوانی است که پایندها خود معرفی می‌کند، در این صورت ISDS اطلاعات محدودی به آن می‌افزاید تا آن را از

تصویر ۱. نمودار کشورهایی که بیش از ۱٪ رکوردها متعلق به آنهاست

تصویر ۲. نمودار انواع پایندها

دیگر عنوانهای مشابه متمایز کند. شماره ISSN و عنوان شاخص پایندها کاملاً به هم مرتبط اند. در واقع این نقش اساسی ISDS است. در مواردی که تغییر عنوان به صورتی باشد که اجازه ایجاد عنوان شاخص جدید را بدهد، یک شماره ISSN و در نتیجه یک رکورد جدید ایجاد می‌شود. هر دو رکورد در پایگاه باقی می‌مانند و ارجاعهای لازم در فیلدهای مربوطه ساخته می‌شود.

از عناصر اصلی دیگر در فرمت ISDS عنوان شاخص اختصاری است که بر طبق قوانین بین المللی ISO4 و فهرست اختصارات کلمات عنوان پایندها^{۱۵} ایجاد می‌شود. برای تعیین عناصر اطلاعاتی دیگر، ISDS قوانین ISBD را بطور کامل رعایت می‌کند.

پایگاه اطلاعاتی ISDS شامل تمام رکوردهای کتابشناختی است که توسط نظام ایجاد شده است. این پایگاه حاوی بیش از ۵۰۰,۰۰۰ رکورد است و نرخ رشد سالانه آن تقریباً ۴۰,۰۰۰ رکورد جدید است. و تقریباً ۶۰,۰۰۰ رکورد را تغییر می‌دهد و روزآمد می‌کند.^{۱۶}

شبکه بین المللی

این نظام به عنوان شبکه بین المللی اطلاعات پایندها در سال ۱۹۷۱ ایجاد شد. از آن زمان تاکنون به پیشرفت‌های زیادی دست یافته است، به طوری که در پنج سال گذشته شماره نشریات ثبت شده به دو برابر افزایش یافته و مرتباً هم افزایش می‌یابد.^{۱۷}

رکوردهای ISDS نشان می‌دهد که پایندها در ۱۹۳ کشور منتشر شده‌اند. تصویر ۱ نشان‌دهنده آمار کشورهایی است که بیش از ۱٪ رکوردهای پایگاه اطلاعات مربوط به آنهاست. مقوله «دیگران» شامل کشورهای عضوی است که کمتر از ۱٪ پایگاه اطلاعات را ارائه کرده‌اند، به علاوه رکوردهایی که در مرکز بین المللی ISDS ایجاد شده است.

تصویر ۲ ترکیب دفتر ثبت ISDS را بر اساس انواع مختلف پایندها که به ثبت رسیده‌اند؛ تک‌نگاشتها، روزنامه‌ها، پایندها (سالانه‌ها، مجله‌ها و غیره) یا انواع نامشخص را

مغناطیسی و میکروفیش نیز موجود است. از مارس ۱۹۹۲ اطلاعات ISDS از طریق دیسکهای فشرده CD-ROM قابل دستیابی است. با انتشار ISDS در CD-ROM اطلاعات کتابشناختی بیش از نیم میلیون پایندها با یک کامپیوتر شخصی، بسیار سریع و آسان و ارزان در دسترس است. دستورالعمل پیامهای کمک به زبانهای انگلیسی و فرانسه فراهم شده و در آینده نزدیک به زبانهای آلمانی و اسپانیایی

نشان می‌دهد. پایگاه اطلاعات ISDS پایندهای منتشر شده به بیش از ۱۴۴ زبان را شناسایی و مشخص کرده است.

مبادله اطلاعات

پایگاه اطلاعات ISDS به طور مرتب مورد استفاده قرار می‌گیرد. اطلاعات این پایگاه اطلاعاتی پیوسته در فصلنامه ثبت ISDS^{۱۸} چاپ می‌شود. این اطلاعات روی نوار

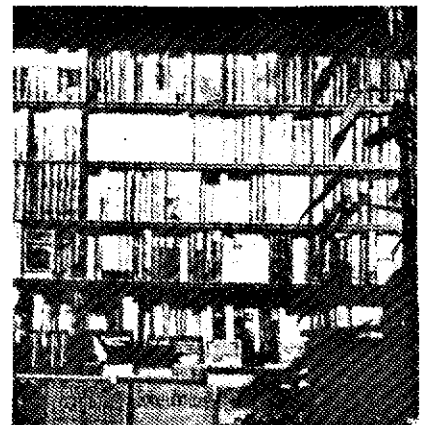
هم آماده خواهد شد^{۱۹}.

استفاده کنندگان پایگاه ISDS دو گروهند: گروهی که شماره ISSN را به عنوان یک کد شناسایی منحصر به فرد عنوان پیاپیها به کار می‌برند؛ و گروهی که علاوه بر استفاده از شماره ISSN رکورد های ISDS را جهت کنترل، تکمیل یا ساخت فایل های کتابشناختی خود مورد استفاده قرار می‌دهند. استفاده عملی از پایگاه اطلاعات ISDS به عنوان یک منبع هستند و قابل اعتماد رو به رشد است. نظام های گوناگون به ویژه فهرست های مشترک پیاپیها چه در سطح ملی، چه منطقه ای یا بین المللی، و چه موضوعی یا عمومی حالا دیگر خود رکوردها را ایجاد نمی‌کنند. آنها رکوردهای مورد نیاز را از پایگاه اطلاعات ISDS استخراج می‌کنند، و فیلدهای اضافی لازم را به آن اضافه می‌کنند. این فیلدهای اضافی عموماً اطلاعات محل نشر و موجودی است.

ISDS و فهرست مشترک

ISDS عمدتاً فایل هستند شناسایی دقیق پیاپیهاست که بر پایه ISSN و ذخیره رکوردهای کتابشناختی مربوط به آن بنا شده است. فایده اصلی ISDS فراهم کردن یک زبان مشترک جهت شناسایی دقیق و غیر قابل اشتباه عنوان پیاپیهاست.

فهرست های مشترک نتیجه توجه و تلاش مشترک مؤسسات مختلف برای استفاده اشتراکی از منابع یکدیگر است. بدیهی است

برای گرفتن شماره ISSN می توان از طریق مرکزی یا منطقه ای یا مرکز بین المللی ISDS اقدام نمود.

هم در آغاز تهیه فهرست مشترک از فهرست های متعدد کتابخانه ها و هم در مرحله پایانی که استفاده کننده می خواهد محل پیاپی مورد نیاز خود را شناسایی کند، نام مشترک و یکسان اهمیت پیدا می کند. چنانچه فهرست مشترک برای استفاده چند کشور تهیه شده باشد اهمیت آن افزایش خواهد یافت.

ISSN نشانه ای است که می تواند در صورت نیاز کلیدی برای استناد یا بازیابی آسان و بدون اشتباه پیاپی خاصی باشد. در مشارکت کتابخانه ها در منابع یکدیگر به جای فرستادن اطلاعات کامل پیاپیها، ذکر شماره ISSN و صورت موجودی کافی است. و این در کار فهرست مشترک به این معنی است که اطلاعات کمتری پردازش می شود. فهرست های مشترک به منظور استفاده در امانت بین کتابخانه ها تهیه می شوند. اگر استفاده کننده بخواهد درخواست خود را با پست بفرستد، تنها کافی است فرم ساده و خلاصه شده ای را به جای اطلاعات کامل کتابشناختی پیاپی ارسال دارد و مطمئن باشد که آنچه نیاز دارد دریافت خواهد کرد.

پایگاه اطلاعات ISDS ۵۰۰,۰۰۰ رکورد مرتبط به یکدیگر را ارائه می دهد. آیا فهرست های مشترک قادرند ۵۰۰,۰۰۰ رکورد ایجاد کنند و در هر سال ۴۰,۰۰۰ رکورد جدید به آن بیفزایند و ۶۰,۰۰۰ رکورد را تصحیح کنند؟ فهرست های مشترک امکان ایجاد و تهیه فهرست مشترکی با این تعداد رکورد را در زمان کوتاهی به هیچ وجه ندارند. آنها هرگز قادر نخواهند بود اطلاعات مربوط به قطع انتشار، تغییر عنوان و... را در سراسر جهان روزآمد کنند.^{۲۰}

ساخت دوگانه ISDS (مراکز ملی و مرکز بین المللی) شرایطی فراهم می کند که پیاپیها در محل فهرست شوند. کتابداران هر کشوری بهترین و مناسبترین کسانی هستند که از سابقه

و نشر انتشارات اطلاع دارند. آنها می توانند عنوان شاخص و عنوان خلاصه را پیشنهاد کنند و با توجه به محتوی آنها طبقه بندی کنند. آماده سازی متمرکز اطلاعات در مرکز بین المللی، اطلاعات یکسان را، دستکم در ساختار، تأمین می کند.

ISSN در ایران

در ایران مرکز ملی یا تشکیلاتی جهت واگذاری شماره استاندارد بین المللی پیاپیها وجود ندارد. نشریاتی که در سال های گذشته در ایران منتشر می شدند، اصولاً از ISSN اطلاعی نداشتند. از سال ۱۳۴۸ که اولین «راهنمای مجله های ایران» منتشر شد، نیاز به ISSN بیشتر احساس گردید. این نشریه از سال ۱۳۵۵ گرفتن شماره استاندارد بین المللی پیاپیها را توصیه کرده است، با وجود این فقط تعدادی از مجله ها مبادرت به گرفتن شماره ISSN کرده اند. این نشریات با پر کردن پرسشنامه ای که از کتابخانه ملی دریافت می کنند، اطلاعات مربوط به نشریه را به مرکز بین المللی ISSN در پاریس می فرستند و شماره ISSN نشریه مشخص می شود.^{۲۱} این شماره طبق قانون باید در روی جلد و صفحه عنوان در جای مناسبی که براحتی قابل رؤیت باشد چاپ شود.

پیاپیهایی که اقدام به گرفتن شماره استاندارد بین المللی کرده اند عبارتند از:

— آفات و بیماری های گیاهی

— انجمن حشره شناسان ایران، نشریه

— انجمن کتابداران ایران، نامه

— ایراتین جورنال آو ساینس اند تکنولوژی

— برنامه و توسعه

— بیماری های گیاهی

— پژوهش در علم و صنعت

— پژوهشنامه آموزشی

— دانشمند

— دانش و فن

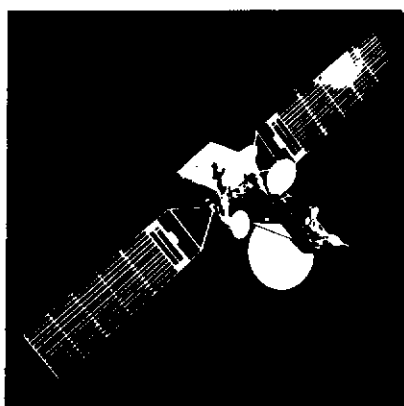
— ره آورد دانش

— صنایع پلاستیک

— صنعت روز

— علم الکترونیک و کامپیوتر

— کتابشناسی ملی ایران

توضیحات:

1. International Standard Serial Number (ISSN)
2. International Serial Data System (ISDS)
3. پاولین آرتون. مبانی نظامها و خدمات اطلاعاتی، فصل ششم، ترجمه شهین نعمت‌زاده (تهران: مرکز اسناد و مدارک علمی، ۱۳۶۳)، ص ۳۴.
4. United Nations world Science Information System (UNISIST)
5. ISDS Bulletin, Vol. 1, No. 1, 1974, P. 3.
6. International Standard for Bibliographic Description (ISBD)
7. ISSN-Key Title Register. Washington, Library of Congress, 1977, Forward.
8. ISDS' Unisist Newsletter, Vol. 18,
9. International Standard Organization
10. R. R. Bowker Company
11. New Serial Titles (NST)
12. Ulrich's International Periodicals Directory, 28th Ed., 1989-1990, Introduction
13. Ulrich's International... Introduction
14. bar codes
15. List of Serial Title World Abbreviations Suzanne Santiago, (ISDS and Union Catalogues), IFLA Journal, Vol. 17, No. 1 1991, P. 14.
17. «ISDS is Twenty years old», Unisist Newsletter, Vol. 19, No. 4, 1991, P. 69.
18. Quarterly ISDS Register.
19. «The ISDS Register on CD-ROM» Unisist Newsletter, Vol. 20, No. 2, 1992, P. 23-24.
20. Suzanne Santiago, ISDS and Union... No. 1, 1991, P. 16.
21. پوری سلطانی و رضا اقتدار، راهنمای مجله‌های ایران ۱۳۴۷-۱۳۶۸ (تهران: کتابخانه ملی ایران، ۱۳۶۹)، مقدمه، ص نوزده- بیست.
22. ISDS. Unisist Newsletter....
23. National Serials Data Program (NSDP)
24. Conversion of Serials Project (CONSER)
25. ISSN-Key Title Register.... Forward.
26. پوری سلطانی، «گزارشی از پیش کنفرانس ایفلا، مسایل کشورهای آفریقائی ۱۳-۱۷ اگوست ۱۹۹۰» (هارتوسند - سوئد)، فصلنامه کتاب (تابستان و پاییز و زمستان ۱۳۶۹) ص ۴۵۰-۴۵۱.

هرگاه کشوری بخواهد به ISDS ملحق گردد، باید رسماً از طرف دولت مربوط مکاتبه شود.

در نیجریه مرکز شماره گذاری استاندارد بین‌المللی کتاب ISBN و نیز دفتر مرکزی شماره استاندارد بین‌المللی نشریات ادواری ISSN وجود دارد. این هر دو مرکز توسط کتابخانه ملی نیجریه اداره می‌شود.^{۲۶}

در کشورهای انگلستان، فرانسه، تونس، استرالیا، کانادا، آلمان، ایرلند و... نیز کتابخانه ملی این وظیفه را انجام می‌دهد.

مرکز ملی در ایران

در ایران هیچ سازمانی به پیایندهای جدید به طور کامل دسترسی ندارد. مجموعه‌های نشریات ادواری در کتابخانه‌های مختلف پراکنده است. قانون واسپاری پیایندها - مانند کتاب - به درستی و جدی انجام نمی‌شود. هیچ مرکزی با ناشران و توزیع کنندگان پیایندها یا کتابخانه‌ها ارتباط و همکاری کاملی ندارد.

چند سالی است که فقط مجله‌هایی که باید اجازه خروج نشریه از چاپخانه یا صحافی دریافت کنند، اجباراً دو نسخه یا بیشتر از مجله را در اختیار اداره کل مطبوعات و نشریات معاونت فرهنگی وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌گذارند. اما پیایندهایی که نیاز به چنین اجازه‌ای ندارند، مانند سازمانهای دولتی و دانشگاهها که مجله منتشر می‌کنند، مجبور نیستند نسخه‌هایی از مجله خود را به این اداره ارائه دهند.

بنابراین هیچ سازمانی شرایط کامل مرکز ملی ایران را ندارد. در چنین شرایطی به نظر می‌رسد در این برهه از زمان کتابخانه ملی بتواند رابط پیایندهای فارسی با مرکز بین‌المللی باشد. امید است در آینده با مشخص شدن و به اجرا درآمدن قانون واسپاری پیایندها و کتابها، کتابخانه ملی، یا سازمانی وابسته به آن، بتواند وظیفه مرکز ملی را در ایران به عهده بگیرد.

— کلک

— کیمیا

— گزیده مسائل اقتصادی اجتماعی

— مجله بهداشت ایران

— مجله سیاست خارجی

— مجله فیزیک

— نشر ریاضی

— نشریه شیمی و مهندسی شیمی ایران همانطور که ملاحظه می‌شود تعدادی از این نشریات در حال حاضر منتشر نمی‌شوند.

مراکز ملی

مراکز ملی در کشورهای مختلف مسئولیت ثبت و واگذاری ISSN به پیایندهایی را که در کشور آنها به چاپ می‌رسد و تعیین عنوان شاخص آنها را به عهده دارند. در اکثر کشورها کتابخانه ملی هر کشور یا سازمانی که به شکلی به کتابخانه ملی وابسته است وظیفه مرکز ملی را انجام می‌دهد.

معیارهای اصلی برای تصمیم‌گیری انتخاب سازمانی که وظیفه یک مرکز ملی را انجام می‌دهد از نظر ISDS چنین است:

— دسترسی به پیایندهای جدید که در کشور منتشر می‌شود و مجموعه‌های بزرگ پیایندها؛
— امکان ایجاد برقراری همکاری و ارتباط با ناشران و توزیع کنندگان پیایندها و همچنین با کتابخانه‌ها و خدمات اطلاعاتی؛
— فعالیت به عنوان کانون مرکزی در سیاستهای ملی و فعالیتهایی در رابطه با پیایندها.^{۲۲}

در آمریکا «برنامه اطلاعات ملی پیایندها» (NSDP)^{۲۳} وابسته به کتابخانه کنگره آمریکا وظیفه مرکز ملی را انجام می‌دهد. این مرکز مسئول ایجاد پایگاه اطلاعات جامع پیایندهاست، که شامل واگذاری شماره ISSN و عنوان شاخص پیایندهای آمریکا و کنترل دقت و درستی و یکدستی عناصر داده‌هاست. فهرست جاری کتابخانه کنگره، کتابخانه ملی کشاورزی، کتابخانه ملی پزشکی، درخواستهای ناشران برای ISSN، و «طرح CONSER»^{۲۴} از منابع اصلی رکوردهای پیایندهاست که به NSDP می‌رسد.^{۲۵}